

Uns textos legals que gairebé tothom qüestiona

Tots els Estatuts a revisió

Els Estatuts d'Autonomia de les tres comunitats autònomes que hi ha al nostre país són qüestionats des d'amplis sectors polítics i, en alguns casos, estan ja en vies de modificació. Les intencions són molt diverses segons els casos, i sovint, oposades.

Dues iniciatives políticament molt allunyades i profundament divergents en plantejaments i objectius han tornat a plantejar el debat sobre la vigència dels actuals Estatuts d'Autonomia de les tres comunitats autònomes dels Països Catalans. D'una banda, al Principat, la iniciativa d'un conjunt d'entitats cíviques i socials catalanes agrupades a la Comissió del Centenari de les Bases de Manresa d'iniciar un debat nacional per avançar cap a la superació de l'actual marc estatutari, considerat per aquestes entitats totalment insuficient (vegeu EL TEMPS núm. 331).

D'altra banda, la proposta feta pel president de la Generalitat valenciana, Joan Lerma, i assumida pel Consell de modificar l'Estatut en el seu article dotzè amb la finalitat de fixar el dia de les eleccions autonòmiques el darrer diumenge de maig de cada quatre anys, fent-les coincidir amb les municipals i amb les eleccions de la resta de comunitats autònomes dites *no històriques*. Dues iniciatives divergents en el temps i oposades en els seus objectius, però que demostren que aproximadament deu anys després d'entrar en funcionament, menys temps en el cas de les Illes, el sistema de les autonomies no ha acomplert les expectatives inicials.

ELS QUE GOVERNEN, ELS PRIMERS

La discussió sobre la revisió dels Estatuts ha deixat de ser un tema tabú o un patrimoni exclusiu dels grups polítics nacionalistes i ha esdevingut una possibilitat real contemplada pel govern Balear de Gabriel Canyellas i pel govern de Jordi Pujol i un fet dut a la pràctica en el cas del president Lerma. Tant Canyellas com Pujol han expressat darrerament di-

verses vegades la seva preocupació per la restricció d'aspectes competencials bàsics dels estatuts duta a terme pel govern central mitjançant lleis de bases centralitzadores o amb l'excusa de la integració europea. Aquesta preocupació s'ha traduït sovint en insinuacions sobre la possibilitat de revisar el text estatutari si no canviava l'actitud del govern de Madrid.

Convergència i Unió, partit que gover-

na la Generalitat de Catalunya, no descarta una futura revisió. Raimon Escudé, portaveu del grup parlamentari de CiU al Parlament català, ha explicat a EL TEMPS que "l'Estatut era i encara seria útil si s'apliqués amb els criteris que es van pactar, però la realitat ha demostrat que s'ha anat minvant i reduint a base d'interpretacions jurídiques restrictives i de decisions polítiques centralistes. La revisió no es pot descartar mai perquè és

un dret". El problema, per a Escudé, és que "l'Estatut no s'ha quedat petit, sinó que ens l'han fet petit fins al punt que pot quedar encarcerat". La voluntat de CiU, segons el seu portaveu, "és tornar a l'esperit del 77 i si això no fos possible, en demanaríem la revisió"

UNA REINTERPRETACIÓ NECESSÀRIA

La valoració crítica del desenvolupament del procés autonòmic és compartit

tal i com explica Jaume Sobrequés, portaveu socialista.

A Catalunya ha estat Esquerra Republicana de Catalunya el partit que ha demanat ja una revisió de l'Estatut mitjançant la presentació d'una resolució en el darrer debat de política general però que no prosperà a causa dels vots en contra de CiU, PSC i PP i l'abstenció d'Iniciativa. Angel Colom, secretari general d'ERC, creu que "pensar a tornar a l'esperit del 77 no és un plantejament seriós, els esperits són fantasmes. Aquest

multàniament l'article 12.4 de l'Estatut i el 16.9 de la Llei del govern valencià. Amb la primera modificació s'estableix que les eleccions autonòmiques se celebraran obligatòriament el darrer diumenge de maig, conjuntament amb les municipals i les autonòmiques de tretze comunitats més, i sempre, tal com diu el nou text, "en els termes previstos a la llei que reguli el règim electoral general", llegeixi's estatal. Per contra, la segona modificació preveu atorgar al president la potestat de dissoldre les Corts en cas d'ingovernabilitat.

Aquestes reformes tenen el suport del PP i el CDS, a banda del partit socialista. Mentre que per a Joan Lerma es tracta d'un "acte de sobirania, i l'oposició ha valorat la decisió com un pas enrere en l'autogovern". Per al secretari general de la UPV, Pere Mayor, la reforma de l'Estatut "és un exemple més de sucursalisme. No és que la reforma sigui negativa, és que no hi ha reforma sinó un acatament a una ordre de Madrid". Unió Valenciana, per la seva banda, considera, tal com explica el diputat autonòmic Hèctor Villalba, que "Lerma vol igualar l'autonomia per perdre competències. Darrere la voluntat de celebrar les eleccions el mateix dia que les altres comunitats autònomes, el que fa Lerma és posar-nos en el *pelotón de los torpes*. Nosaltres prestaríem suport, i de fet la demanem, a una modificació de l'Estatut si això significa ampliar el sostre competencial".

UNA COMISSIÓ PER LA REFORMA

A les Illes, la reforma de l'Estatut també ha entrat al parlament, bé que per vies molt diferents al cas valencià. Així, hi hà en marxa una Comissió per la Reforma de l'Estatut per estudiar la qüestió, però les seves reunions no tenen una periodicitat exacta i tampoc queda clara la voluntat de les forces polítiques. Fins ara, els únics que han demostrat una intenció política clara són els nacionalistes del Partit Socialista de Mallorca, mentre que el PP, que governa, i el CDS mantenen una posició favorable però feble, sotmesa a les decisions de les seves respectives centrals de partit.

Globalment hi ha, doncs, un qüestionament dels textos estatutaris, amb l'ajuda sovint de l'actitud del govern central.

Pere Martí

da, amb diversos matisos, per la resta de forces polítiques del Principat, inclòs el PP i el PSC, tal com es reflectí en la commemoració del desè aniversari de l'aprovació de l'Estatut, celebrada l'any passat. Per als socialistes, tot i no ser un objectiu polític, la revisió de l'Estatut "no és un tema tancat, nosaltres no sacralitzem cap text però seguim pensant que l'actual és un instrument molt acceptable per al desenvolupament del país",

Estatut ja va nàixer amb unes limitacions que no permetien iniciar un procés d'autogovern veritable i que s'han evidenciat en aquests deu anys".

LA REFORMA LERMA

Al País Valencià, el tema de la reforma de l'Estatut ha anat per altres camins. La iniciativa l'ha pres el mateix president de la Generalitat proposant modificar si-